

Tid til haven

Havetips uge 38

Af: Marianne Bachmann Andersen

Æblehøst

Billeder: Discovery.jpg

De dejlige tidlige sorter af æbler fylder i frugtskålen, madpakken og i salaten til aftensmaden. Snart er det på høje tid at få høstet de allerførste sorter, inden de bliver nemlig melede. Overflod af frugt er der næppe mange, som oplever i år, for forårets blomstring faldt i en kølig forårsperiode, hvor bierne ikke var så aktive. Det er altså ikke DIN fejl, at træerne ikke nødvendigvis bugner af æbler, og det er heller ikke DIN fejl, at æblerne generelt er lidt små i år – det skyldes en meget lang tør periode i juli måned. Smagen er der imidlertid ikke noget at klage over, den er sød og kraftig. Når min familie ikke orker at spise flere æbler, finder jeg saftpresseren frem, høster en kæmpe portion æbler, som vaskes inden de presses. Saften hældes på rengjorte plastflasker og opbevares i fryseren. Når vinterens mørke morgener skal forsødes, nyder vi et glas af sensommerens sødme.

HUSK at efteråret er særdeles velegnet til at plante flere frugtræer i. I dit havecenter kan du få oplyst sorternes indbyrdes bestøverforhold.

Billeder: Darwin-hybrid.jpg

Darwin tulipaner blomstrer igen

For nylig mødte jeg en "yngre" haveejer, der så gerne ville plante tulipaner i haven. Hun havde lagt løg i et par år nu, men følte sig snydt, for løgene holdt jo ikke! Hvorfor er der forskel på, om tulipaner kan blomstre mere end én gang?

Måske kender du en forhave, hvor der hvert forår står postkasserøde og skarpt gule tulipaner? Dem har husets beboere ikke hvert år lagt – nej, de kommer troligt med smukke velformede tulipanblomster på stive stængler hvert år. Nogle kalder dem for Appeldoorn sorterne, men de er egentlig Darwin-hybrider med navne som 'Parade', 'Beauty of Appeldoorn' og 'Golden Parade'. Egentlig var det en avler fra Flandern, Lenglant, der opformerede tulipanerne med de klare lysende farver. Tyskeren Jacob Krelage købte samlingen og døbte dem, efter aftale med den dengang nyligt afdøde Charles Darwins søn, Darwin-hybridtulipanerne. Således blev der for 125 år siden skrevet et helt nyt kapitel i den gamle tulipanhistorie, som nogle af nutidens tulipansorter genetisk kan føres tilbage. Til verdensudstillingen 1889 i Paris viste Krelage, hvordan tulipaner i de lysende farver tog sig ud – det var endnu ikke almindeligt dengang. Herefter steg efterspørgslen på tulipaner eksplosivt. Ønsker du at lægge løg i din have, som hvert år blomstrer, skal du gå efter sorter på nedenstående liste.

Følgende Darwin-hybrider er over en 5-årig periode genblomstret på to lokaliteter i Tyskland:

'Parade'	postkasserød
'Golden Parade'	gul
'Oxford'	kraftig rød
'Ad Rem'	orangerød
'Beauty of Apeldoorn'	gylden gul
'Golden Apeldoorn'	æggeblommegul
'Elisabeth Arden'	laksrosa med violet
'Orange Sun'	orangerød
'Pink Impression'	rosa

'Spring Song'	margenta med hvid bund
'Queen of Sheba'	liljeformet rødbrun
'White Triumphator'	liljeformet hvid
'Ballade'	liljeformet margenta med hvid
'Ballerina'	liljeformet rød med orange
'China Pink'	liljeformet rosa

Efterårets krukker

Billede: Efteraarskrukke.jpg

Sortimentet af blomstrende stauder mindskes i takt med dagens lyse timer. De sidste krukker med kedelige sommerblomster skal erstattes af efterårets farver, for snart farves træernes blade inden de falder af. Det er høsttid og høstfarver i efterårslyset fra solen, som nu står lavt på himlen, er også en nydelse. Vi har rigtig mange planter, der ikke blomstrer, men som alligevel er se-værdige. I krukkerne har jeg benyttet mig af de forskellige sorter af alunrod, hvor mørke blade kombineret med grønne blade med mørke tegninger er en spændende kombination. Liljegræsset helt i sort bryder "vækstretningen" med dens lodrette aks og den bløde bregne helt til venstre i billedet giver plantningen endnu en dimension. Krukken står selvfølgelig foran vores indgangsdør og er "gentaget" i en lidt højere krukke. Selv om jeg har valgt fire forskellige planter, er billedet enkelt og roligt. Alternativt kan de enkelte sorter plantes i hver deres krukke og "bo" sammen som en lille krukkefamilie.

Billede: Tomater.jpg

Få de sidste tomater med

I år er mit drivhus med tomatplanter vellykket. Jeg har plantet relativt sent, for foråret var koldt længe. De første tomater kunne jeg høste i slutningen af juli måned, og lige nu er der en kæmpeportion nye modne tomater tre gange om ugen. Toppen på planterne stoppede jeg, da skolen startede i midten af august måned, og nu har jeg lige været igennem planterne igen for at fjerne nogle af bladene. Det drejer sig om de nederste blade, og så de blade, der sidder mellem tomaterne og gør det hele for tæt. Efterårets fugt er nemlig indtruffen, så der opstår hurtigt råd. Det undgår jeg, når der er bedre luftskifte rundt om mine planter i drivhuset. Vinduerne er stadig åbne, men jeg går og overvejer at lukke døren hver aften – åbne den hver morgen. Der er stadig mange nye tomater på vej, og da jeg rigtig godt kan li' grønne tomater til marmelade, fjerner jeg dem ikke. Min "hemmelighed" er at jeg GØDER HVER GANG jeg vander - og gør det stadig. En lille smule flydende gødning i selvvandingskasserne holder bladene grønne og tomaterne fri for "gule nakker" og griffelråd. Og så har jeg løbende fjernet ALLE sideskuddene.

p.s. Jeg høster aldrig frø af mine tomatsorter, som oftest er F1-hybrider og derfor ikke giver samme type planter næste år. I havecentret køber jeg hvert år nye spændende og lækre sorter af tomater.